

Sverigefinländarnas delegation

Kommunalrådet Karin Pleijel

Ordf. i Utbildningsnämnden

Vädjan för barns rätt till finska språket i Göteborg

Sverigefinländarnas delegation/Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta, som är paraplyorgan för organisationer och nätverk som företräder den sverigefinska nationella minoriteten i Sverige, har med bestörtning och sorg tagit del av Skolinspektionens beslut av den 15 december 2016 att återkalla tillståndet för den Sverigefinska skolan i Göteborg (dnr 44–2015:4 266, 44–2015:240). Skolinspektionens kritik är allvarlig och de missförhållanden som påtalats behöver rättas till. De signaler som Delegationen får från skolans föräldraförening och andra engagerade sverigefinska företrädare indikerar dock att förutsättningarna för att lösa de identifierade problemen inom besvärstiden förefaller vara dåliga. Många av familjerna och även lärarna söker nu efter en ny skola inför vårterminen.

Vi skriver till er för att betona allvaret i den uppkomna situationen och vikten av att finna bra lösningar för samtliga barn på den Sverigefinska skolan. För de elever som gått på den sverigefinska förskolan och skolan innebär nedläggningsbeslutet en mycket stor förändring. De lämnar en invand och trygg förskole- och skolmiljö, med få elever, stor närhet till skolans lärare och övrig personal och framför allt en finskspråkig skolmiljö. Byte av skola innebär för de flesta att de också förlorar sina kamrater. Många familjer i Göteborg har valt just denna förskola och skola för att de värnar om barnens rätt till sitt modersmål och möjligheten att utveckla sin sverigefinska kulturella identitet, i enlighet med Barnkonventionens artiklar 29-30. **Att nu hamna i en helt svenskspråkig skolmiljö kommer säkert att gå bra på sikt, men förändringen får omgående allvarliga konsekvenser för möjligheterna att lära sig läsa och skriva på finska och att utveckla en trygg minoritetsidentitet.**

Den minoritetspolitiska reformen 2010 har inneburit att de nationella minoriteternas rättigheter stärkts. **Att Göteborgs kommun valde att ansluta sig frivilligt till det finska förvaltningsområdet betyder oerhört mycket för många sverigefinnar som bor i kommunen.** Göteborgs beslut stärkte också trovärdigheten i den nationella minoritetspolitiken. Många viktiga steg har tagits i kommunen för att leva upp till minoritetspolitikens målsättningar. Som en av de stora och historiskt viktiga sverigefinska orterna har också Göteborgs kommun ett stort ansvar för den sverigefinska minoritetens möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

Sedan Sveriges ratifikation av minoritetskonventionerna har just utbildningsfrågor varit den svenska minoritetspolitikens akilleshäla. Alltför få barn har reella möjligheter att uppnå högre läs- och skrivkunnighet för att minoritetsspråken ska kunna överleva på sikt i Sverige. Efter dryga 15 års kritik från Europarådet har nu regeringen äntligen i december 2016 tillsatt en utredning som ska se över möjligheterna att öka tillgången på modersmålundervisning och tvåspråkig undervisning (dir, 2016:116),

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/kommittedirektiv/2016/12/dir.-2016116/> . Så på sikt kanske det kommer en förändring.

Faktum kvarstår dock att de få sverigefinska friskolorna som finns kvar (6 stycken med Göteborgs sverigefinska skola inräknad) är oerhört viktiga som språkmiljöer där elever ges möjlighet att utveckla sitt minoritetsspråk. Om skolan läggs ned, var ska dessa familjer hitta en liknande språkmiljö? Vilket stöd kommer eleverna nu att erbjudas, om de lämnar den Sverigefinska skolan? Europarådet har i sin kritik underkänt den svenska modellen med en lektionsmodersmålsundervisning i veckan. Skollagen ger kommuner möjlighet att anordna tvåspråkig undervisning (12-13 §§ skolförordningen). Inget hindrar heller kommunen från att ge fler lektioner i modersmålet. En del av barnen från den Sverigefinska skolan skulle sannolikt vid en överflyttning till en helt svenskspråkig klass också behöva särskilt stöd som ges på finska.

Frågorna för familjerna och de berörda eleverna är många och detta skapar stor oro inför vårterminen. Från Sverigefinländarnas delegation vill vi därför vädja till Göteborgs kommun att finna pragmatiska lösningar som säkerställer dessa elevers rätt att utveckla även sitt modersmål. Vilka lösningar som är lämpliga behöver definieras i dialog med de sverigefinska lokala företrädarna och föräldraföreningen på skolan.

Förskolans verksamhet är sannolikt ganska enkel att flytta över i dess helhet till en kommunal huvudman och kommunala lokaler – kommunen är ju dessutom skyldig att anordna förskola på finska enligt minoritetslagens bestämmelser. **Göteborgs kommun betonar i sitt generella arbete vikten av respekten för mänskliga rättigheter. Nu befinner vi oss i en sådan situation där barns rättigheter och minoritetsrättigheter faktiskt står på spel och där kommunen genom sitt agerande kan göra skillnad.** Kommunen kan också vara en viktig samtalspartner i utbildningsfrågor för den nyligen tillsatta utredningen.

Vi vädjar till Dig som ordförande i Utbildningsnämnden att ni tar vara på de möjligheter som finns i den uppkomna situationen.

2016-12-28

Sinikka Lindquist

Ordförande, Sverigefinländarnas delegation